Bijlage GR230127/BvR/GD/DS

Toelichting behandeling begroting 2024 GR Rd4

Inleiding

In nauwe samenwerking met onze gemeenten, de Financiële commissie en de werkgroep Beleid wordt jaarlijks de begroting GR Rd4 opgesteld. De begroting 2024 heeft een uitzonderlijk karakter met een voor Rd4 ongekende stijging in omzet en kosten. In deze bijlage vindt u een toelichting op deze begroting.

In 2021 heeft Rd4 een Strategisch Meerjarenplan 2022-2026 opgesteld, waarin de ambities voor circulariteit, duurzaamheid en een efficiënte bedrijfsvoering centraal staan. In dit plan werd een meerjarenperspectief geschetst waarbij destijds ook al de indicatie werd afgegeven dat vanaf 2024 de kosten met een grote sprong, meer dan alleen de inflatie, zouden gaan stijgen. Dit wordt vooral veroorzaakt door stijgende verwerkingskosten.
We blijven conform dit Strategisch Meerjarenplan investeren in onze dienstverlening en in onze organisatie, in de overtuiging dat dit zal leiden tot een circulaire en duurzame inzameling van afval- en grondstoffen. Uiteindelijk zal dit leiden tot lagere kosten in de verdere toekomst.

Meerjarenperspectief: impact SMP op kosten ontwikkeling (x 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	Totale plan-periode
Kostenontwikkeling autonoom	€ 40.150	€ 42.250	€ 46.430	€ 47.380	€ 47.900	
Verduurzaming organisatie		€ 280	€ 420	€ 560	€ 700	
Totaal	€ 40.150	€ 42.530	€ 46.850	€ 47.940	€ 48.600	
Effect SMP	€ -94	€ -423	€ -1.030	€ -1.530	€ -1.672	€ -4.749
Kostenontwikkeling	€ 40.057	€ 42.107	€ 45.820	€ 46.410	€ 46.928	

Naast het Strategisch Meerjarenplan is ook het Grondstoffenplan 2022-2026 vastgesteld. Speerpunten daarin zijn verdergaande communicatie en motivatieprojecten om afvalscheiding te stimuleren en afvaldumping tegen te gaan. In de begroting 2024 zijn de benodigde activiteiten en middelen verwerkt die uit deze plannen voortvloeien.

Begroting 2024

<u>Basisuitgangspunten</u>

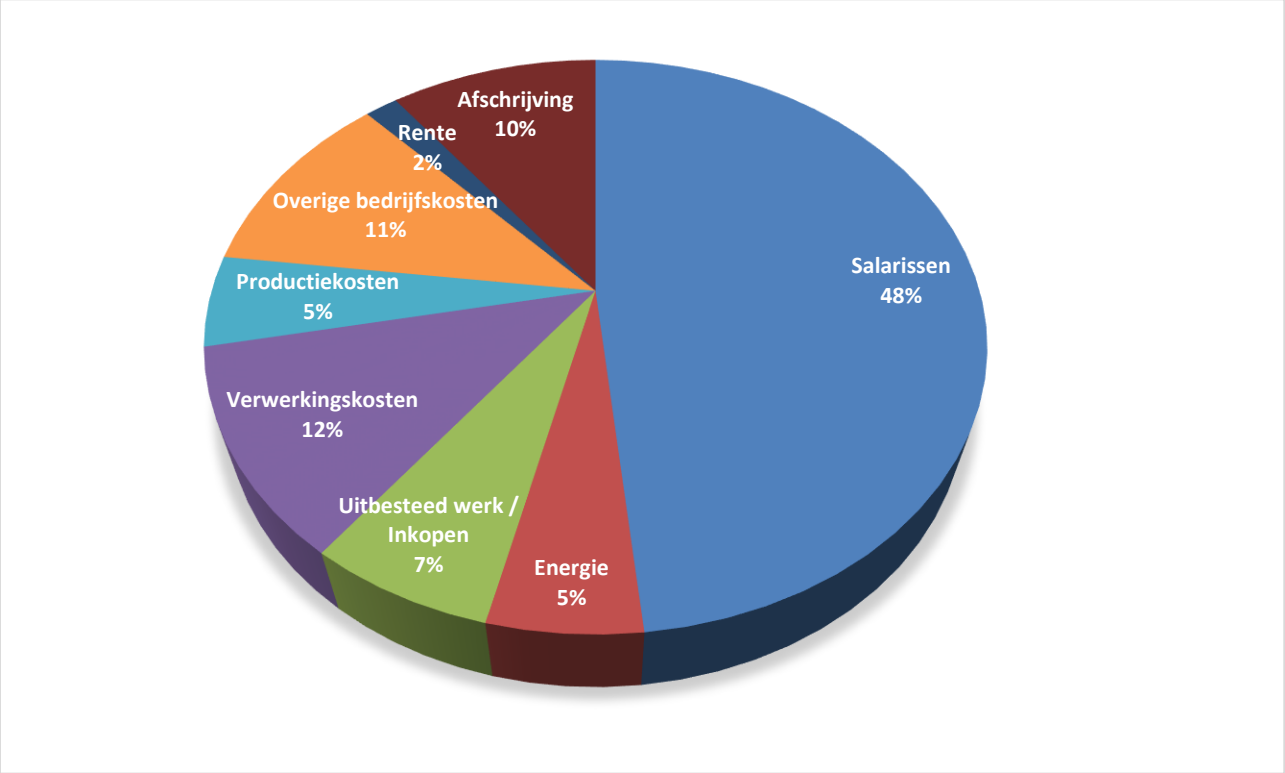
Ook in de begroting 2024 is uitgegaan van de voor onze inwoners bekende service en dienstverlening. Deze dienstverlening heeft zich in de afgelopen jaren bewezen en werkt naar tevredenheid van onze inwoners en klanten. Zo blijven we o.a. papier inzamelen met onze verenigingen, de papieren afvalwijzer blijft voor inwoners op aanvraag verkrijgbaar, PMD-zakken blijven we gratis verstrekken, de openingstijden voor onze milieuparken blijven ongewijzigd en het coulant omgaan met klachten blijft intact. Deze dienstverlening zorgt al jaren voor een goed gedrag van veel inwoners op het gebied van afvalscheiding en hoe onze inwoners omgaan met onze omgeving. Daarnaast proberen wij, waar mogelijk, uniformering van beleid te bewerkstelligen om maximale efficiency te bereiken in onze regio.

Vergelijk met de begroting 2023

In de voorliggende documenten wordt veelal een vergelijking gemaakt tussen de begroting 2024 en de begroting 2023. Vanaf het begin van het opstellen van de begroting 2023 in het najaar van 2021 en het aanbieden van deze begroting, zijn wij in een turbulente periode terecht gekomen met alle uitdagingen die hierbij komen kijken. In deze periode is er een oorlog ontstaan in Oekraïne, zijn de kosten voor het levensonderhoud gigantisch gestegen, hebben we te maken met een energiecrisis, een stijging van de lonen en een torenhoge inflatie. De vastgestelde begroting 2023 als uitgangspunt nemen geeft dan ook een verkeerd beeld. Een vergelijking met een aangepaste begroting 2023 waarin rekening is gehouden met de eerder geschetste kostenstijgingen is veel realistischer. De begroting 2023 zou met de huidige kostenontwikkelingen + € 3 miljoen bijgesteld moeten worden van € 41 miljoen naar € 44 miljoen.
In het Algemeen Bestuur van Rd4 is afgesproken om in augustus een begrotingswijziging voor 2023 voor te bereiden op basis van de halfjaarcijfers over 2023.

Samenstelling begroting Rd4

De begroting Rd4 kent de volgende samenstelling:

Te zien is dat het overgrote deel van de begroting bestaat uit salarissen (48%). Daarnaast zijn achtereenvolgens de verwerkingskosten, afschrijvingskosten, energiekosten, uitbesteed werk en overige bedrijfs- en productiekosten de grootste componenten. In onderstaande tekst is een opsomming te zien van de ontwikkelingen van deze hoofdkostensoorten.

Salarissen en loonkosten

Ongeveer de helft van onze begroting bestaat uit de salariskosten van onze mensen. Alhoewel we streven naar meer mechanisatie, zijn onze processen nog altijd zeer arbeidsintensief. De stijging van de personele kosten wordt dan ook voor een groot gedeelte veroorzaakt door de effecten van een aangepaste cao in 2023 (+/- + 7,5%) en een verwachte stijging van de cao in 2024 van 5%.
Daarnaast zien wij een verhoging van de af te dragen pensioenpremies en de sociale lasten.

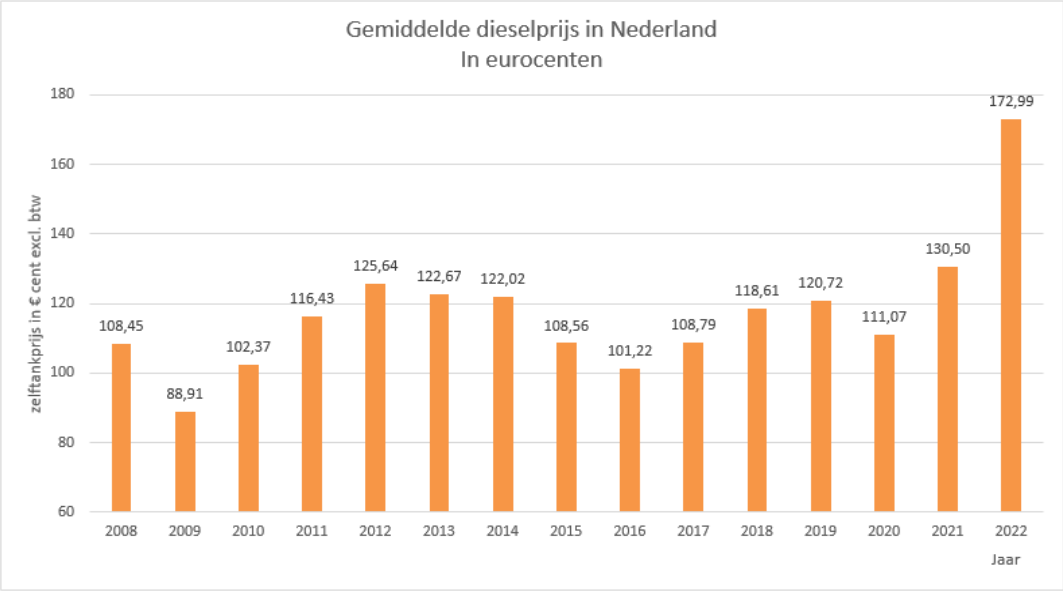
We zetten in deze tijd van krapte op de arbeidsmarkt extra in op het behouden van onze medewerkers. Daarom kiezen we vaker voor een Rd4-contract waar we voorheen kozen voor een inhuurconstructie. In de cao is een minimum uurloon van € 14,- per uur vastgelegd. De uitbreiding van diensten voor gladheidbestrijding, onkruidbeheersing, bedrijfsafvalinzameling en op- en overslagdiensten brengen extra salariskosten met zich mee. Tegenover de kosten van deze diensten staat wel extra omzet.
Het effect van de cao-stijging en de hogere sociale lasten zorgen voor een verhoging van € 2.511.549,- t.o.v. de begroting 2023.

Verwerking van afval en grondstoffen
Het huidige contract met de verwerker van ons gft- en restafval loopt op 31-12-2023 ten einde. Hiervoor is in Limburgs verband, via ASL een aanbesteding opgestart. De verwachting is dat voor de zomer van dit jaar de nieuwe tarieven bekend zullen zijn. Ten tijde van het opstellen van deze begroting zijn deze tarieven niet bekend en is uitgegaan van een, via ASL uitgevoerde marktverkenning, verkregen prijs. Deze zijn achtereenvolgens voor gft € 80,- per ton en voor restafval € 115,- per ton (incl. Wet belastingen op milieugrondslag (WBM)). Dit wijkt met name af van de huidige prijs voor de verwerking van gft die momenteel +/- € 40,- per ton bedraagt.
Door de grotere vraag vanuit de markt naar hout, verwachten we lagere verwerkingskosten voor b-hout. De markt voor papier is op dit moment niet gunstig en de hoge vergoedingen die wij in het voorjaar van 2022 hebben ontvangen worden de komende jaren niet meer verwacht.
De overige kosten en opbrengsten afval-/ grondstofstromen zijn relatief constant.
Met name de verdubbeling van het verwerkingstarief voor gft leidt tot een kostenstijging van de verwerkingskosten van € 1.286.743,- t.o.v. de begroting 2023.

Energie
In de afgelopen jaren hebben we als Rd4 een zeer gunstig contract met onze energieleveranciers gehad. Dit loopt aan het einde van dit jaar af. De marktprijzen liggen +/- 5x hoger dan de huidige tarieven die Rd4 heeft voor gas en stroom. Voor de begroting 2024 zijn we uitgegaan van een kostenstijging met een factor 3.

T.a.v. de brandstofkosten (diesel) geldt dat we om alle routes van Rd4 te rijden (+/- 3.500.000 kilometer per jaar) jaarlijks 1.200.000 liter diesel verbruiken. Onderstaand een tabel over de ontwikkeling van de dieselprijzen.

Periode 1 januari 2008 tot heden

Bovenstaande ontwikkelingen op het gebied van energie en brandstoffen leiden tot een kostenstijging van € 692.753,- t.o.v. de begroting 2023.

Uitbesteed werk
Uitganspunt hiervoor is de NEA-index die voor 2023 14,5% bedraagt. In de contracten voor de inhuur van derden hanteren we de NEA-index. De inzet van derden is vooral noodzakelijk voor de uitvoering van de gladheidbestrijding of bij seizoensgebonden diensten. De aanpassing van de inhuurtarieven met de NEA-index leidt tot een kostenstijging van € 510.923,- t.o.v. de begroting 2023.

Overige bedrijfs- en productiekosten
Net als alle inwoners van Nederland raakt de inflatie ook de bedrijfskosten van Rd4. Onderhoudskosten, automatiseringskosten, inkoop van productiemiddelen en inzamelmiddelen stijgen met percentages van 20% en meer. En het einde is helaas nog niet in zicht.
De bedrijfskosten stijgen hierdoor met een bedrag van € 1.143.992,- t.o.v. de begroting 2023.

Financiering
De rentepercentages op leningen zijn de laatste maanden flink gestegen. Ook de aankoopbedragen van onze voertuigen zijn een stuk hoger dan voorzien met als gevolg hogere afschrijvingen. Verder vraagt de revitalisering van het grondstoffenpark in Margaten om een extra investering. De investering in de op- en overslaglocatie brengt extra afschrijvingen met zich mee die voor de gemeenten kostenneutraal zijn.
Bovenstaande ontwikkelingen brengen een stijging van de financieringslasten met zich mee van € 511.680,- t.o.v. 2023.

Totaal
De totale begroting voor 2024 sluit op € 48.090.872,-. Dit is hoger dan in het Strategisch Meerjarenplan voorzien. De oorzaak ligt in exogene factoren die eerder zijn toegelicht en waar we in 2022 en 2023 ook mee geconfronteerd zijn. Naast kostenstijgingen betreft het ook uitbreidingen van de dienstverlening en investeringen in voorzieningen. Deze zijn vaak kostenneutraal voor de gemeenten omdat hier ook omzet tegenover staat.

We geven hiermee een begroting af die is gebaseerd op een getrouw beeld van de omzet en kosten die de bedrijfsvoering van Rd4 met zich meebrengt. Hiermee bereiden we ons voor op een circulaire en duurzame economie waarbij de dienstverlening aan de burger en samenwerking in de keten voorop staan.

	Begroting 2023	Begroting 2024	Mutatie 2024 t.o.v. 2023
Lasten			
Personeel	21.669.301	24.180.850	2.511.549
Uitbesteed werk/Inkopen	2.634.540	3.145.463	510.923
Verwerking	4.300.000	5.586.743	1.286.743
Energie	1.883.247	2.576.000	692.753
Productiekosten	1.687.102	2.463.325	776.222
Bedrijfskosten	3.255.336	4.399.328	1.143.992
Financiering	5.227.483	5.739.163	511.680
	40.657.009	48.090.872	7.433.863

Aangepaste begroting
Vanuit het Algemeen Bestuur en de Financiële commissie is de wens geuit om als Rd4-organisatie naar mogelijkheden te zoeken om tot een lagere begroting te komen dan in eerste instantie geprognotiseerd. We hebben deze uitdaging opgepakt en de begroting met € 1.200.000 naar beneden kunnen bijstellen dan in eerste instantie geraamd. Om te komen tot deze aanpassing zijn een aantal uitgangspunten bijgesteld c.q. risicovoller begroot en is in de bedrijfsvoering gezocht naar besparingen.
Op het laatste moment zijn we nog negatief verrast met een aanpassing van de WENB cao met ingang van 1 april 2023. Deze aanpassing betekent een extra kostenpost van € 300.000,- voor 2023 en 2024.

De volgende aanpassingen zijn doorgevoerd:

Verwerkingskosten

Stroom	**Aanpassing**	**Bedrag**
Gft	1.500 ton minder; klimaatverandering met droge zomers: 1.550 ton á € 80,-	€ 120.000,-
Restafval	Inschatting resultaat aanbesteding. Voldoende marktwerking. Tarief bijgesteld van € 120 naar € 115 per ton: 36.579 ton á € 5,-	€ 182.895,-
PMD	Vergoeding Afvalfonds aangepast van € 200,- per ton naar € 235,- per ton: 9.155 ton á € 35	€ 320.425,-
Totaal		€ 623.320,-

Energiekosten
We zetten in op stevige prijsonderhandelingen met de energieleveranciers en willen bezuinigen op ons energieverbruik, bijvoorbeeld door rijstijlmonitoring op alle vrachtwagens en het standaard verlagen van de temperatuur in de gebouwen. We verwachten hiermee een besparing te realiseren van € 250.000,-.

Efficiency en besparing
We zetten in op efficiencyverbeteringen bij de inzet van mens en materieel. Het uitgangspunt hierbij is dat we niet aan de dienstverlening naar de burger tornen.
We gaan uit van een besparing van 1% van de loonsom: € 230.000,- en € 100.000,- op de inzet van de voertuigen. Totaal € 330.000,-.

WENB cao
Vanuit de vakbonden is na het succes bij de cao voor de gemeenten meteen doorgepakt naar de inzamelbedrijven die vallen onder de WENB cao. Het verschil met de gemeentelijke inzamelaars was door de nieuwe cao te groot en dat zorgde voor onrust onder het personeel. Met die reden is de cao opengebroken en is er o.a. een bedrag van € 125,- per maand voor alle schalen erbij gekomen. Dit betekent voor de begroting 2024 een extra loonkostenpost van € 300.000,-.

Resume
Samengevat betekent dit de navolgende aanpassing:

	Omschrijving	**Bedrag**
1	Verwerkingskosten	€ 620.000,-
2	Energiekosten	€ 250.000,-
3	Efficiency bedrijfsvoering	€ 330.000,-
	Totaal	€ 1.200.000,-
4	Effect openbreken cao	€ -300.000,-
	Totaal	€ 900.000,-

Door de oorspronkelijke begroting naar beneden bij te stellen nemen we een groter risico dat de begroting 2024 wordt overschreden. De kans dat dit zich zal voordoen wordt ingeschat op 25%. We denken hiermee een aanpassing te hebben doorgevoerd die de nodige uitdagingen met zich meebrengt maar verantwoord is.

Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar de bijgevoegde begroting 2024.